

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 14 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

XI.543.7.2015.MS

Pan
mjr SG Marek Łapiński
Komendant Główny Straży Granicznej
al. Niepodległości 100
02 – 514 WARSZAWA

Uprzejmie informuję, że wpływają do mnie, jako Rzecznika Praw Obywatelskich, kolejne skargi wskazujące na trudności, jakie napotykać mają cudzoziemcy zamierzający złożyć na granicy wniosek o udzielenie im w Polsce ochrony międzynarodowej. Opisany w skargach stan faktyczny jest zwykle podobny. Z treści takich skarg wynika z reguły, że cudzoziemcy przez kilka lub kilkanaście dni bezskutecznie próbują przekroczyć granicę państwa, za każdym razem deklarując chęć ubiegania się o wspomnianą wyżej ochronę. Funkcjonariusze Straży Granicznej, jak twierdzą skarżący, deklaracji tych jednak nie przyjmują i w konsekwencji, w związku z brakiem innych podstaw do przekroczenia granicy, wydawane są decyzje o odmowie wjazdu. Dopiero po kilku nieudanych próbach od cudzoziemców przyjmowane są wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, a oni sami zostają wpuszczeni na terytorium Polski.

W taki sposób w jednej ze skierowanych do mnie skarg przedstawiona została sytuacja Państwa M. Ze skargi tej wynikało, że cudzoziemcy ci co najmniej kilkanaście dni oczekiwali na terytorium Białorusi, gdyż funkcjonariusze Placówki Straży Granicznej w Terespolu nie przyjmowali składanej przez nich deklaracji o zamiarze ubiegania się w Polsce o status uchodźcy. W sprawie tej, na moją prośbę, swoje stanowisko przedstawił Dyrektor Zarządu do Spraw Cudzoziemców w Komendzie Głównej Straży Granicznej¹. Poczynione przez Dyrektora Zarządu ustalenia potwierdziły, że w okresie od 29 września do 19 października 2015 r. cudzoziemcy łącznie przystępowali do odprawy granicznej aż 18 razy. Wbrew temu, co twierdzili sami skarżący, Straż Graniczna stała jednak na stanowisku, że podczas tych odpraw

¹ Pismo z dnia 23 listopada 2015 r. nr KG-CU-1708/IV/JM/15. W Biurze RPO sprawa prowadzona była wówczas pod nr V.543.14.2015.MS.

cudzoziemcy nie zgłaszali chęci ubiegania się o ochronę międzynarodową, a deklarowali jedynie zamiar dotarcia do Niemiec. Chęć złożenia wniosku Państwo M. wyrazić mieli dopiero 23 października 2015 r. i wówczas stosowne wnioski zostały od nich przyjęte.

Okoliczności powyższej sprawy, przedstawione przez skarżących, różnią się zatem w sposób istotny od informacji przekazanych przez Dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców. Nie rozstrzygając tych rozbieżności chciałbym jednak zwrócić uwagę na wątpliwości, jakie pojawiają się przy analizie stanu faktycznego, opisanego przez Straż Graniczną. Kierując się informacjami przekazanymi przez Dyrektora Zarządu należałoby przyjąć, że mimo kolejnych decyzji o odmowie prawa wjazdu do Polski i świadomości cudzoziemców co do braku podstaw do przekroczenia granicy, kilkanaście razy przystępowali oni do odprawy granicznej, nie posiadając żadnych dokumentów uprawniających do wjazdu i pobytu w Polsce oraz deklarując ciągle ten sam cel wjazdu.

Po tym, jak zwróciłem się do Dyrektora Zarządu do Spraw Cudzoziemców Komendy Głównej Straży Granicznej o zbadanie i wyjaśnienie sprawy Państwa M. dotarły do mnie informacje o innych, podobnych przypadkach. W grudniu 2015 r. w podobnej sytuacji znaleźć miał się Pan A. K. W tym wypadku miejscem przekraczania granicy również była Placówka Straży Granicznej w Terespolu. Wcześniej, z trudnościami w złożeniu na granicy wniosku o nadanie statusu uchodźcy spotkać mieli się inni cudzoziemcy: Pan M. B., któremu Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców odmówił potem przyznania ochrony międzynarodowej decyzją nr DPU.II.420.4023/15, Pan R. I., któremu Szef Urzędu również odmówił ochrony decyzją nr DPU.II.420.4683/15 oraz Pan D. M., który także otrzymał decyzję negatywną o nr DPU.II.420.4441/15.

Liczba podobnych przypadków budzi mój niepokój. Mam bowiem wątpliwości, czy w każdej takiej sytuacji można i rzeczywiście należy przyjąć, że osoby zamierzające przekroczyć granicę, niejako wbrew kryteriom racjonalnego działania, kilkanaście razy usiłują tego dokonać na podstawie tych samych przesłanek, nie spełniając wymogów stawianych przez prawo.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 14 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r. poz. 1648, z późn. zm.), zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o przeanalizowanie, na podstawie wskazanych przypadków, istniejącej w placówkach Straży Granicznej praktyki w zakresie przyjmowania od osób przekraczających granicę deklaracji o zamiarze ubiegania się w Polsce o ochronę międzynarodową. Proszę przy tym Pana Komendanta o podjęcie wszelkich czynności kontrolnych lub nadzorczych, które wyeliminują

jakiegokolwiek prawdopodobieństwo, że sygnalizowane w skargach trudności w złożeniu na granicy wniosku o ochronę międzynarodową są wynikiem działań podejmowanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej. Będę zobowiązany, jeśli Pan Komendant zechce poinformować mnie o podjętych w tej sprawie czynnościach i poczynionych w ich wyniku ustaleniach.

Podpis na oryginale